

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: S. A. B. K.
e. č. X
st. přísl. X
pobytem X

zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářová 4, 190 00 Praha 9

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační
politiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2021, č. j. OAM-115/ZA-ZA11-K10-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2021, č. j. OAM-115/ZA-ZA11-K10-2020 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

- IV. Ustanovenému tlumočnickovi Mgr. Faridu Alizeyovi, se sídlem Stodolní 7, Moravská Ostrava **se přiznává** odměna, která byla vyčíslena v samostatném usnesení a která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně na náklady státu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2021, č. j. OAM-115/ZA-ZA11-K10-2020, e. č. B009363 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. V rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve zrekapituloval dosavadní průběh řízení a obsah jednotlivých protokolů o pohovorech žalobce, které s ním byly ve vazbě na jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany provedeny nejprve ve Spolkové republice Německo a následně na území České republiky. Na základě toho žalovaný uvedl, že azylový příběh žalobce je založen na jeho tvrzené obavě o život, a to ze dvou důvodů. První z nich souvisí s tím, že jeho otec byl velitelem policie, přičemž byl ve vazbě na výkon své služby zavražděn příznivci Tálíbanu z provincie Badachšán. Druhým důvodem či motivem žalobce je obava z neznámých osob patřících do konzervativních náboženských kruhů, které mu v souvislosti s jeho veřejnými projevy a publikační činností již v minulosti aktivně vyhrožovaly a dokonce ho fyzicky napadly.
3. K azylovému příběhu žalobce pak žalovaný zejména uvedl, že je nekonzistentní, rozporuplný a nevěrohodný, což lze dovodit srovnáním jednotlivých výpovědí, které byly z jeho strany postupně učiněny. Nejedná se pak pouze o dílčí rozpory či nedostatky, které by byly s ohledem na postavení žalobce a jeho dosažené vzdělání omluvitelné. Naopak je žalovaný toho názoru, že žalobce za součinnosti svého zmocněnce azylový příběh postupně modifikoval a doplňoval, aby tak uměle posílil jeho význam či relevanci pro účely azylového řízení. V této souvislosti pak žalovaný poukázal na nejzásadnější rozpory ve výpovědích žalobce, které věrohodnost jeho azylového příběhu jako celku zpochybňují.
4. Konkrétně žalovaný poukázal mimo jiné na skutečnost, že žalobce při pohovoru na území Spolkové republiky Německo (SRN) výslovně spojoval počátek svých problémů na univerzitní půdě se svým členstvím ve studentské odnoži organizace občanské společnosti (OSB), která se veřejně vymezovala proti Tálíbanu. V této souvislosti měl žalobce na jedné akci pořádané danou organizací přednést ideologicky zaměřený projev, který odstartoval negativní reakce ze strany jiných studentů, telefonické

vyhrožování a vedl rovněž k jeho fyzickému napadení. V rámci následně provedených výpovědí v České republice se však žalobce o svém členství v dané organizaci vůbec nezminil, stejně jako o daném projevu, který měl jeho problémy odstartovat.

5. Současně žalobce tvrdil, že mu měli jeho bratři vyhrožovat smrtí, ale jindy hovořil o tom, že právě oni měli pro jeho postoje jako jediní členové rodiny pochopení. Rozpory ve výpovědích žalobce jsou pak dány nejen v tom, zda jeho veřejný projev proběhl na státní škole nebo až na soukromé škole Maiwand, ale také v tom, kdy a kolikrát byl fyzicky napaden, popř. jakým způsobem a kdy ho nějaká studentka před hrozícím nebezpečím varovala. Stejně tak se výpovědi žalobce rozcházejí v tom, že měl chodit do práce v době, kdy byl podle svých slov na ubytovně a bál se vycházet ven. Za konzistentní dále žalovaný nepovažoval ani žalobcem popisovaný (časový) průběh studia a publikování článků, popř. jeho snahu řešit své problémy na policii, včetně postupů, které ze strany příslušných orgánů veřejné moci následovaly. O řadě svých aktivit a pracovních činnosti se žalobce ostatně před českými orgány veřejné moci již vůbec nezmiňoval.
6. Žalovaný dále zdůraznil, že žalobce během jednotlivých pohovorů hovoří o jiných napadeních, jejich průběhu, místu spáchání a dalších okolnostech. Ačkoliv v jednu chvíli výslovně tvrdil jediné napadení své osoby, jindy poukazuje jak na napadení přímo na akademické půdě ze strany studentů, tak na jiné napadení ze strany neznámých mužů venku, resp. v blízkosti domu své matky. Podobným způsobem pak žalovaný zpochybnil rovněž věrohodnost azylového příběhu žalobce ve vazbě na údajné napadení ze strany Tálibánu během cesty autobusem do Kábulu. Žalobce totiž během pohovoru v SRN výslovně vypověděl, že byli s matkou nuceni vystoupit z autobusu a že byli oba mláceni dřevěnými holemi. Během navazujících pohovorů naopak mluvil pouze o tom, že jeho matka brečela a prosila příslušníky Tálibánu, aby ho nechali, aniž by jí samotnou prohledali, protože se žen nemohou dotýkat. Podle názoru žalovaného lze bez ohledu na uvedené rozpory očekávat, že natolik zásadní zážitek jako je surové bití vlastní matky by žalobce neopomenul při opakovaném popisu celé události alespoň zmínit.
7. Stejně tak žalovaný zpochybnil věrohodnost tvrzení žalobce, že jeho otec byl zabit stoupenci Tálibánu. Konkrétně poukázal na skutečnost, že žalobce v tomto ohledu uváděl odlišná data úmrtí otce. Doložený dopis obsahující vyjádření nového velitele policie stran úmrtí otce žalobce je navíc podle razítka afgánského ministerstva vnitra rokem 1392, čemuž podle konverze do gregoriánského kalendáře odpovídá období mezi 21. 3. 2013 a 20. 3. 2014, tedy období, kdy měl být otec žalobce stále naživu. K tomu žalovaný doplnil, že ani v opačném případě by nebyla tato okolnost azylově relevantní, protože žalobce poté dlouhodobě žil a pracoval v Kábulu, kde nepřišel s Tálibánem nikdy do styku. Je tedy zřejmé, že údajné problémy vyřešil tím, že se přestěhoval do jiného regionu.
8. Žalovaný tedy uzavřel, že azylový příběh žalobce je jako celek nevěrohodný, přičemž jeho smyslem bylo usilovat o legalizaci pobytu v zahraničí. Z výpovědí žalobce a aktuálních informací o zemi původu, které byly za účelem vydání rozhodnutí opatřeny, tedy nevyplývá, že by žalobce splňoval podmínky pro udělení některé formy azylu nebo doplňkové ochrany. K tomu žalovaný doplnil, že v Afghánistánu neprobíhá žádný konflikt, který by bylo možné označit za „totální“. Přestože je tamní situace z bezpečnostního hlediska komplikovaná, to se netýká všech oblastí, což souvisí

s možností využití vnitřního přesídlení. Sám žalobce před odjezdem pobýval v hlavním městě Kábulu, jakožto regionu, který je považován za nejbezpečnější, přičemž zde nedochází k nerozlišujícímu násilí, kterému by tak byla s vysokou pravděpodobností vystavena jakákoliv přítomná osoba. V této souvislosti žalovaný rovněž zdůraznil, že v září roku 2020 byla zahájena mírová jednání mezi zástupci afgánské vlády a radikálního hnutí Tálíbanu, a to s cílem uzavřít po několika desítkách let příměří.

III. Žaloba

9. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný porušil základní zásady správního řízení, přičemž vydal rozhodnutí, které je v rozporu se zákonem. Žalobce má za to, že ve správním řízení poskytl konzistentní a věrohodnou výpověď, přičemž svá tvrzení rovněž doložil listinnými důkazy. V této souvislosti v podstatě zopakoval stěžejní okolnosti svého azylového příběhu, včetně usmrcení otce jako bývalého důstojníka afghánské armády, napadení Tálíbanem během přesídlení do Kábulu a dalších výhrůzek a fyzických útoků, kterým žalobce měl na tamních vysokých školách čelit kvůli svým proslovům a publikační činnosti.
10. Ačkoliv žalobce chtěl uvedené problémy řešit s policií, ta mu nebyla schopna a ochotna pomoci. Žalobce se proto obává návratu do vlasti z důvodu hrozby pronásledování ze strany Tálíbanu a náboženských fanatiků pro své politické přesvědčení a novinářskou činnost. Podle jeho názoru nemůže počítat s ochranou ze strany orgánů veřejné moci v zemi původu, a to nejen s ohledem na dosavadní zkušenosti, ale také nestabilní politickou situaci a neschopnost vládnoucí moci vypořádat se s působením různých ozbrojených skupin. Z toho dovozuje, že v jeho případě jsou splněny podmínky pro udělení některé z forem azylu či doplňkové ochrany.
11. Žalovaný sice postavil odůvodnění napadeného rozhodnutí na nevěrohodnosti žalobce a jeho azylového příběhu, ale již se dostatečně nezabýval novinovými články, jejichž autenticitu nijak nezpochybnil, stejně jako skutečnost, že žalobce byl vysokoškolským studentem a pedagogem. K tomu žalobce na podkladě ustálené judikatury a azylových příruček doplnil, že Tálíban je nutné považovat za nestátního původce pronásledování, aniž by měl žalobce přístup k efektivní ochraně ze strany orgánů domovského státu, čemuž žalovaný rovněž nevěnoval dostatečnou pozornost. Podle názoru žalobce nelze opomenout, že centrální afghánská vláda nemá zdaleka pod kontrolou celé státní území, což je spojeno se zhoršující se bezpečnostní situací a vysokým počtem vojenských i civilních obětí. Současný stav a vývoj tamní politické situace je proto značně nestabilní, přičemž žalovaným argumentované mírové snahy selhaly.
12. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, žalovanému uložil povinnost k náhradě nákladů soudního řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

13. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný k tomu předně doplnil, že žádost žalobce řádně posoudil na základě provedených pohovorů a aktuálních informací o zemi původu, přičemž dospěl k závěru, že nejsou v tomto případě dány důvody pro udělení některé formy mezinárodní ochrany. Následně žalovaný zdůraznil, že žalobce v žalobě

v podstatě shrnuje tvrzení a námitky, na které již bylo v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně reagováno, a to včetně bezpečnostní situací v zemi původu. Závěrem pak žalovaný připomněl, že azylový příběh žalobce byl na podkladě jednotlivých výpovědí a jejich srovnání vyhodnocen jako rozporuplný, nekonzistentní a nevěrohodný. Z těchto důvodů žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

14. Žalobce na vyjádření žalovaného reagoval přípisem označeným jako doplnění žaloby ze dne 12. 8. 2021, ve kterém zejména uvedl, že i přes případné rozpory v jednotlivých výpovědích přestřel ve správním řízení dostatečně závažná a ze strany žalovaného nezpochybněná tvrzení svědčí o tom, že mu v případě návratu do vlasti hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů. Konkrétně žalobce zdůraznil, že žalovaný nezpochybnil jeho vysokoškolské působení a vlastní publikační činnost zaměřenou na vzdělávací systém v Afghánistánu.
15. Co se pak týče údajných časových nesrovnalostí ohledně data na studentském průkazu žalobce, ty byly způsobeny nesprávným přepočtem do gregoriánského kalendáře. Ohledně období publikování předmětných článků proto nepanují rozpory. Kromě toho bylo žalobci a jeho rodině vyhrožováno ze strany Tálibánu, který zabil jeho otce jakožto důstojníka afghánské armády. Jedná se tak o projev pronásledování nestátním subjektem, aniž by bylo v zemi původu dostupné dostatečné prostředky ochrany. Závěrem pak žalobce poukázal na vývoj bezpečnostní situace v Afghánistánu, který svědčí o tom, že by mohl být v případě návratu vystaven projevům nerozlišujícího násilí v prostředí ozbrojeného konfliktu. V této souvislosti poté zdůraznil, že žalovaný pracoval se zastaralými informacemi o zemi původu, přičemž opomenul zhoršení bezpečnostní situace v důsledku stanování spojeneckých vojsk z dané oblasti. Výsledkem je rychlý postup Tálibánu, který je tak podle odhadů schopen za krátkou dobu obsadit území celého státu. V důsledku toho je vnitřní přesídlení značně omezeno a spojeno s humanitární krizí. Dopady se projevují rovněž v hlavním městě Kábulu, kde jsou terčem útoků mimo jiné novináři a lidé mající prozápadní myšlení. Proto žalobce na podané žalobě setrval.

V. Správní spis

16. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a pohovor k dané žádosti ze dne 11. 2. 2020 (dále jen „první pohovor“ nebo „první výpověď“). Z těchto podkladů vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu proto, že jeho otec byl velitelem policie ve městě Badakhshan, který byl zabit Tálibánem. Proto se žalobce přestěhoval do Kábulu, kde vyučoval na vysoké škole. Stále však problémy s tím, že je bezvěrec. Během své výpovědi tak mimo jiné objasňoval jak okolnosti příjezdu do České republiky, tak problémy v zemi původu. Konkrétně popisoval nejen okolnosti fyzického napadení své osoby Tálibánem během cesty autobusem do Kábulu, ale také telefonické vyhrožování a napadení na akademické půdě z důvodu jeho veřejných proslovů a publikační činnosti.
17. V této souvislosti žalobce správnímu orgánu doložil několik novinových článků a kopii dopisu velitele komanda města Takab, ve kterém se tento vyjadřoval k ohrožení žalobce v důsledku zabití jeho otce ze strany Tálibánu (pozn.: následně přetlumočeno). Se žalobcem byly následně provedeny dva doplňující pohovory k žádosti o

mezinárodní ochranu, a to pohovor ze dne 14. 9. 2020 (dále jen „druhý pohovor“ nebo „druhá výpověď“) a doplňující pohovor ze dne 7. 10. 2020 (dále jen „třetí pohovor“ nebo „třetí výpověď“), během kterých byl žalobce za účasti svého právního zástupce opětovně dotazován na okolnosti jeho azylového příběhu, zejména ve vazbě na jeho pedagogické aktivity a problémy (výhrůžky a napadení), se kterými se během pobytu v Kábulu potýkal. Žalobce předložil také výtisk univerzitního měsíčníku Payam-e Maiwand (duben 2018, říjen 2017, červen 2018 a červenec 2018)

18. Do správního spisu byla dále založena kopie originálu a přepisu zápisu výpovědi žalobce, kterou ve vazbě na podání žádosti o mezinárodní ochranu učinil dne 24. 7. 2019 ve Spolkové republice Německo, a to ještě před příjezdem do České republiky (dále jen „pohovor v SRN“ nebo „výpověď v SRN“). Kromě toho jsou součástí spisové dokumentace také následující informace a zprávy o zemi původu: Informace Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO), červen 2019 – Pokyny pro zemi Afghánistán; Informace Ministerstva vnitra Velké Británie, červenec 2019 – Afghánistán: Bezpečnostní a humanitární situace; Evropský soud pro lidská práva, červenec 2020 – rozhodnutí o žádosti č. 42255/18, M. H. proti Finsku; Zpráva ČTK ze dne 2. 12. 2020 – Afghánská vláda a Tálibán se dohodly na pravidlech rozhovorů; Zpráva ČTK ze dne 29. 2. 2020 – USA a Tálibán podepsaly dohodu, jež má pomoci míru v Afghánistánu; Zpráva ČTK ze dne 17. 5. 2020 – Afghánský prezident a jeho rival podepsali dohodu o dělbě moci; Zpráva ČTK ze dne 9. 8. 2020 – Afghánská Velká rada schválila propouštění 400 členů Tálibánu; Zpráva ČTK ze dne 14. 8. 2020 – Afghánistán začal propouštět poslední vězněné Tálibánce; Zpráva ČTK ze dne 13. 9. 2020 – Afghánští vládní vyjednávači hovoří o mírném optimismu.
19. Z protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 8. 12. 2020 dále vyplývá, že žalobce byl poučen o svých procesních právech ve smyslu ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Na dotaz úřední osoby se seznámil s jednotlivými podklady pro rozhodnutí a vyžádal si stanovení lhůty za účelem písemného vyjádření. Prostřednictvím svého právního zástupce poté žalovanému zaslal dne 18. 12. 2020 vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí ve věci. Tam navrhl dokumentovat nebezpečnou situaci v zemi původu zprávami UNAMA: Afghanistan Protection of Civilians Casualties in Five Months (červen 2020) a Afghanistan: Fact Finding Mission to Kabul in April 2019 a zpráva EASO: Afghanistan Security situation – Country of Origin Information Report (září 2020).
20. Následně bylo vydáno napadeného rozhodnutí, které je v této věci předmětem soudního přezkumu.

VI. Řízení před krajským soudem

21. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
22. Krajský soud nařídil ve věci **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 26. 9. 2022 za účasti žalobce, jeho zástupkyně a zástupce žalovaného. Krajský soud při jednání vyslechl přednesy obou stran a konstatoval obsah soudního a správního spisu. Zástupkyně žalobce akcentovala zásadní změnu poměrů v zemi původu (převzetí vlády hnutím Taliban), které konstatoval i soud. Zástupkyně žalobce uvedla, že návrhy na

dokazování obsažené v doplnění žaloby jsou nyní neaktuální. Zdůraznila, že nebyla vyvrácena základní linka tvrzení žalobce, že jeho otec byl důstojník policejních či armádních složek a byl zabit Talibanem, přičemž žalobce byl aktivní jako učitel i student univerzity. Zástupce žalovaného zdůraznil, že žalobce předložil nekonzistentní azylový příběh, přičemž nebyl v zemi původu politicky aktivní. Co se týká tvrzených incidentů spojených s hnutím Talibán, jejich účelem byla gradace celého tvrzeného azylového příběhu.

23. Krajský soud se dotázal žalobce na několik okolností jeho azylového příběhu, především z pohledu jeho prvotní cesty do SRN. Žalobce to vysvětlil tak, že po přicestování do ČR potkal nějaké lidi, kteří mu řekli, že v SRN je lepší situace pro cizince ohledně získání dokladů a pobytového oprávnění. Tehdy tam však žádné příbuzné neměl. Co se týká časopiseckých článků v Payam-e Maiwand, k těm žalobce uvedl, že je psal v pozici učitele. K dotazu ohledně obsahu těchto článků žalobce uvedl, že neměly striktně náboženský obsah (tedy nekritizoval zcela přímo způsob života věřících muslimů), ale články se týkaly mj. práv žen a dětí.
24. V rámci doplnění dokazování předložila zástupkyně žalobce několik nových důkazních návrhů. Především jde o listinu Guidance Note on the International Protection Needs of People Fleeing Afghanistan (February 2022), což je doporučení Refugee Agency (organizační součásti OSN) k návratům do Afghánistánu. Krajský soud tuto listinu přijal a provedl ji k důkazu, a to konkrétně body 12 – 15 a bod 20 této zprávy. Dále zástupkyně žalobce předložila zprávu o situaci v Afghánistánu vypracovanou Generálním tajemníkem Rady bezpečnosti OSN ze dne 15. 6. 2022 „The Situation in Afghanistan and its Implications for International Peace and Security“. Tuto listinu krajský soud rovněž provedl k důkazu, konkrétně z části III. body 33 a 36.
25. Žalovaný naproti tomu předložil soudu novější zprávu o situaci v Afghánistánu – Informaci OAMP ze dne 19. 8. 2022 (Bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv). Krajský soud tuto listinu provedl jako důkaz.
26. Dále krajský soud doplnil dokazování ještě dvěma zprávami, které k situaci v Afghánistánu vyhledal. Jedná se zprávu EUAA Afghanistan Security Situation (srpen 2022), konkrétně strany 79 – 91 této zprávy), která se týká situace v hlavním městě Kábulu a provincii Badakshan, odkud žalobce pochází. Ve vztahu k oběma oblastem Afghánistánu předmětná zpráva popisuje současné bezpečnostní trendy. Druhá soudem nalezená aktuální zpráva je informace EUAA Afghanistan – Targetting Individuals, z níž soud konkrétně provedl jako důkaz stránky 128 – 130 (bod 6.3) týkající se náboženské svobody pod vládou Talibanu.
27. Další návrhy na dokazování účastníci neměli, a proto krajský soud dokazování ukončil a po vyslechnutí konečných návrhů přikročil po přerušení jednání k vyhlášení rozsudku.

VII. Posouzení věci krajským soudem

28. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46

odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).

29. Žaloba je důvodná.

30. Krajský soud úvodem konstatuje, námitky žalobce směřují jak k otázce hodnocení jeho azylového příběhu žalovaným (retrospektivní rovina), tak i aktuálně k nemožnosti návratu žalobce do Afgánistánu v důsledku změny bezpečnostní situace (prospektivní rovina).
31. Ohledně námitky k hodnocení azylového příběhu žalovaným krajský soud uvádí následující. Krajský soud v první řadě považuje za nutné uvést, že z pohledu hodnocení napadeného rozhodnutí ke dni jeho vydání (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) nelze žalovanému vytýkat nepřezkoumatelnost jeho argumentace ani pro nesrozumitelnost, ani pro nedostatek důvodů. Napadené rozhodnutí je založeno na velmi podrobném analytickém hodnocení azylového příběhu žalobce. Žalovanému lze v tomto ohledu přisvědčit v tom, že jednotlivé odpovědi žalobce obsahovaly některé rozpory, ať už se týkají tvrzení o prožitých incidentech s Talibánem, časového zakotvení jednotlivých publikací a také okolností jeho cesty do SRN (příbuzní) či rodinných poměrů.
32. Nicméně je třeba si položit otázku, zda tyto rozpory skutečně zakládají nevěrohodnost azylového příběhu žalobce jako celku, kterou žalovaný dovodil. K tomuto bodu směřují žalobní námitky obsažené v prvním žalobním bodě a krajský soud je shledal jako důvodné. Žalovanému se totiž nepodařilo nijak vyvrátit stěžejní fakta tvrzená žalobcem. Jde zejm. o tvrzení, že jeho otec byl vysokým důstojníkem afghánské armády (či policie – v tomto se tvrzení poněkud rozcházejí, ale ani to nemusí znamenat nevěrohodnost tohoto tvrzení) a byl zabit Talibanem. Následně měl žalobce prožít určité incidenty s příslušníky hnutí Taliban. V letech 2015 - 2017 byl žalobce veřejně činný jako učitel na akademické půdě, přičemž publikoval několik článků. Sam sebe označuje za materiálně nevěřícího či prozápadně smýšlejícího člověka.
33. V tomto směru je azylový příběh žalobce zcela věrohodný a žalovaný ho měl jako takový akceptovat. Dílčí rozpory ve tvrzeních žalobce samozřejmě lze přičíst na vrub věrohodnosti žalobce, ale pouze potud, že v určitém rozsahu byla jeho tvrzení nejspíše poněkud přehnaná či mírně zkreslená, ale nemuselo tomu ve všech aspektech být zcela intencionálně. Například žalobce ve své žalobě racionálně vysvětluje odlišnou dataci některých událostí jiným kalendářem, který Afghánci používají, tudíž žalobce při pohovorech v přepočtu dat roků mohl logicky udělat chybu, která by neměla být přičítána na vrub věrohodnosti celého jeho skutkového příběhu.
34. Žalovaný tedy neposoudil sice azylový příběh nepřezkoumatelným způsobem, ale na druhé straně dospěl k nesprávnému hodnocení celkového charakteru relevantních okolností tvrzených žalobcem [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.]. Toto pochybení, které bylo učiněno v retrospektivní rovině, nabývá na ještě vyšší intenzitě zejm. z pohledu aktuálního, kdy je třeba vzít v potaz změnu situace v Afgánistánu v důsledku převzetí moci Talibánem.
35. Ohledně námitky směřujících k možnosti návratu žalobce do země původu krajský soud v první řadě uvádí, že v souladu s citovaným čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice bylo v dané věci bylo třeba přihlédnout k nově nastolené situaci v zemi původu

žalobce, k čemuž bylo směřováno též doplnění dokazování při ústním jednání soudu. Je obecně známou skutečností, že ode dne 15. 8. 2021 hnutí Talibán převzalo oficiálně kontrolu nad Afghánistánem a ujalo se vlády v zemi. Lze podotknout, že Česká republika vládu Talibanu v Afghánistánu mezinárodněprávně neuznala (srov. k tomu Informace OAMP – ze dne 19. 8. 2022 (Bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv).

36. Z hlediska azylového příběhu žalobce je relevantní otázka, zda nové poměry v zemi původu umožňují bezpečný návrat žalobce, anebo nikoliv. Žalobce se ve svém azylovém příběhu profiluje jako spíše (materiálně) nevěřící, formálně muslim, který je prozápadního (tzn. moderního) smýšlení. Žalobce ani podle svých tvrzení sice nebyl politicky aktivní, ale vystupoval na veřejnosti jako učitel na univerzitě, kde publikoval také různé články. Jakkoliv žalovaný tyto články nenechal celé přeložit, podle tvrzení žalobce (které žalovaný nijak nevyvrátil) se články mj. týkaly práv žen a dětí.
37. K tomu nově prokazované zprávy o zemi původu vypovídají tolik, že podmínky realizace náboženské svobody v Aghánistánu se zhoršily, přičemž ti Afghánci, kteří nejsou oddáni striktní interpretaci sunnitského islámu, jsou ve smrtelném nebezpečí (EUAA: Targetting Individuals, s. 128). Islám řídí všechny aspekty denního života, a Taliban považuje za potřebné re-islamizovat společnost, která za vlády republiky byla nedostatečně islámská (viz tamtéž, s. 129). V nebezpečí se podle této zprávy ocitají jak příslušníci náboženských menšin, tak i nevěřící.
38. Podle zprávy o bezpečnostní situaci v Afghánistánu navíc ani oblast hlavního města, ani oblast provincie Badachšán nelze označit za prosté bezpečnostních incidentů, které jsou zčásti vyvolávány útoky Islámského státu, zčásti pak jde o zákroky samotného Talibanu vůči některým ohniskům odporu. Ze zprávy generálního tajemníka Rady bezpečnosti OSN plyne, že přes ujištění stávajících úřadů o tom, že jednotlivci spojení s bývalou vládou a jejími bezpečnostními silami budou amnestováni, jsou evidovány nezákonná zabití, mučení a nelidské zacházení a detence (s. 7 bod 33 této zprávy). Co se týká situace ochránců lidských práv, novinářů a pracovníků v médiích, pokračuje jejich ohrožení nezákonným zadržením a nelidským zacházením. Jsou dokumentovány výhrůžky i nezákonná zabití v případě těchto osob (tamtéž, bod 36).
39. Jakkoliv žalobce není ani zdaleka politickým aktivistou ani v pravém slova smyslu ochráncem lidských práv, je třeba ho vnímat nepochybně jako osobu činnou ve veřejném prostoru. Jeho postavení jako vysokoškolského učitele nepochybně je možné v určitých aspektech per analogiam srovnat s postavením žurnalisty či mediálního pracovníka. K tomu se též váže obsah jeho článků publikovaných v univerzitním časopisu Payam-e Maiwand. Jakkoliv podle tvrzení žalobce jejich obsah není čistě náboženský ani lidskoprávní, dotýká se práv dětí a žen. Žalovaný pak tyto texty nezaložil v českém překladu do správního spisu, přičemž si vystačil pouze s překladem nadpisů (témat) těchto textů.
40. Uvedená zjištění vytvářejí dostatečný podklad pro úsudek, že je třeba ze strany žalovaného azylový příběh žalobce nově hodnotit ve světle prokázané změny situace v zemi původu, a to z pohledu podmínek pro udělení doplňkové ochrany [§ 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu]. Z judikatury je patrné, že v určitých případech žalovaný po změně bezpečnostní situace uděluje doplňkovou ochranu občanům Afghánistánu

prchajícím ze země původu před vládou Talibanu (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 6. 2022, č.j. 20 Az 5/2022 – 67).

41. Krajský soud upozorňuje, že ve smyslu direktivy UNHCR (UN Refugee Agency) není vhodné vycházet z toho, že v případě obyvatel Afghánistánu prchajících před novou situací v Afghánistánu je možno využít přesídlení či vnitřní ochrany (viz bod 7 citované zprávy). Zároveň by státy měly vzít v úvahu změnu situace při rozhodování o následných a opakovaných žádostech. Zároveň citovaná zpráva obsahuje doporučení k pozdržení nucených návratů do Afgánistánu, včetně těch, jimž byly žádosti o azyl zamítnuty (bod 20 citované zprávy).
42. Závěry o možnosti nalezení vnitřní ochrany v Afghánistánu před hnutím Talibán, které žalovaný použil, jsou tedy podle mínění krajského soudu v nové situaci zcela neaplikovatelné. Ze všech relevantních aktuálních zpráv jednotlivě i v jejich souhrnu totiž zcela bezesporně vyplývá, že Talibán účinně kontroluje celé území země.

VIII. Závěr a náhrada nákladů řízení

43. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí trpí nesprávným vyhodnocením zjištěného skutkového stavu věci, neboť azylový příběh žalobce netrpěl natolik zásadními rozpory, které by jej jako celek činily zcela nevěrohodným [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Tato vada se promítá formálně jak do posouzení podmínek pro přiznání azylu, tak i – zejména – doplňkové ochrany. Z pohledu prospektivního neobstálo napadené rozhodnutí v hodnocení podmínek pro přiznání mezinárodní ochrany, neboť v Afghánistánu došlo k tak zásadní změně situace, kterou musí žalovaný v novém rozhodnutí reflektovat a znovu vyhodnotit, zda základní linie azylového příběhu v konfrontaci s novými poměry v zemi původu odůvodňují přiznání některé z forem mezinárodní ochrany, zejm. doplňkové ochrany.
44. Žalovaný je vázán dokazováním, které v tomto řízení provedl krajský soud, jakož i závěry, které jsou obsahem odůvodnění tohoto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
45. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich přiznání nepožadoval (byl zastoupen právníčkou osobou poskytující pomoc cizincům bezplatně). Žalovaný poté nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů řízení rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II. a III. tohoto rozsudku.
46. O odměně ustanoveného tlumočníka krajský rozhodl krajský soud samostatným usnesením poté, co mu bylo předloženo vyúčtování tlumočníka za provedené úkony. Tlumočné hradí stát a bude ustanovenému tlumočnickovi vyplaceno ve lhůtě stanovené tímto usnesením z účtu Krajského soudu v Brně.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. září 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce